

dat hij toch niet aan de sacramenten als zoodanig durft toekennen hetgeen hij toch graag eraan toegekend wil zien.

b) Inzender bedient zich ook zelf van de vergelijking met een testament (diploma). Hij zegt: „zooals het zegel op het testament den „geloovigen“ erfgenaam bevestigt, dat de aan hem vermaakte goederen zijn deel zijn, zoo.....“, enz. Hier moet de uitdrukking „zijn deel zijn“ aanduiden: „in bondsrechten zijn deel zijn“, en niet: factisch al in bezit hebben. Als op een testament een zegel geplakt wordt, is de erfgenaam nog geen erft. Anders zou het zegel er pas op moeten komen, nádat de erfgenaam de toegesegde goederen in ontvangst genomen heeft.

c) Maar als inzender de uitdrukking: „zijn deel zijn“ in het eerste gedeelte van zijn volzin bedoelt in dezen zin, dan moet hij niet ongemerkt in het tweede deel van denzelfden zin (.....) zoo bevestigt het sacrament den geloovigen gebruiker, dat de hem aangeboden goederen zijn deel zijn“) aan deze uitdrukking een totaal anderen zin geven dan in het eerste deel van den volzin. Dat zou maar verwarring stichten.

d) Zoo inzender eens willen zeggen, wannéer dan dat zegel op het sacrament komt? Hij zal niet kunnen zeggen: dat zegel komt er pas op, nadat de ontvanger is gaan gelooven. Want dan zou de gedoopte zuigeling een sacrament-zonder-zegel ontvangen bij zijn doop, om het zegel pas te krijgen wanneer geloof geboren is door het gepredikte Woord. De gedachte zelf is ongerijmd; want de sacramenten ZIJN juist zelf zegelen (bij de belofte). Inzender ontkomt hier nooit aan: OF het sacrament gaat verzegelen nadat ter zake van den gedoopte een biografische aanteekening (N.N. is gaan gelooven) rechtvaardig zou zijn gebleken (in de oogen Gods, want God zet geen zegel onder een fictie van mij, doch alleen onder een verzekering van Hemzelf) maar dan is de conclusie: de uitspraak, de nog wel publieke uitspraak van mijn doop ondergaat naar den inhoud een verandering nadat ik die biografische notitie honoreerbaar heb doen worden.....); OF: het sacrament, dat zelf een zegel is, verzegelt alleen wat God van zijn kant gezegd heeft. En dat is dan ook de heel nuchtere opvatting van den catechismus, antwoord 66).

K. S.

„Gij zijt een gelovige“

Onze abonné vervolgt:

„U zegt in Uw driestar „Getuigenissen“ in hetzelfde nummer, dat het sac. niet zegt: „N.N. is gelovig“ maar „God is getrouwd“. Nu is het geloof volgens antw. 21 Catech. een vast vertrouwen, dat mij de eeuwige zaligheid geschonken is, dus ook dat mij het geloof geschonken is. Als het sac. dus tot de gelovige gebruiker zegt: „God is getrouwd“ zegt het daarmee tot hem: „Gij zijt een gelovige“.

Inzender vergist zich. Want:

a) Zie alles wat tevoren opgemerkt is.
b) Het woord „geschonken“ betekent in zijn citaat de eerste maal: in belofte geschonken. Toegezegd. Met den eisch (Dordtche Leerregels) van geloof en bekeering. Maar dan moet inzender niet in het tweede deel van zijn citaat het woord „schenken“ in andere betekenissen gebruiken. Hij doet met dat woord „schenken“ even willekeurig, zonder het zelf te merken, als hierboven met de uitdrukking „zijn deel zijn“.

c) Wij spreken weer over de sacramenten, meervoud. Dus ook over den kinderdoop. Een van beide: OF; als inzender consequent volhoudt, wat hij zegt, moet hij beweren, dat de doop aan een klein kind zegt: *gij zijt een gelovige*. Maar straks¹⁾ zullen we hem hooren verzekeren, dat hij niet de kinderen voor wedergeboren houdt. Hij houdt ze dus ook niet voor geloovigen. Maar wil hij dan iets wat volgens hem God verzekert niet gelooven? Dat past hem evenmin, als mij. OF: hij moet zeggen: neen, die toespraak: *gij zijt een gelovige*, komt pas in de „stem“ van het sacrament, zoodra de biografische aanteekening, hierboven bedoeld, is gaan kloppen met de feitelijke toedracht van het leven van den gedoopte. Maar dan krijgen we weer die ongelukkige figuur van een sacrament, dat (onhoorbaar) iets toevoegt op lateren leeftijd aan wat het (hoorbaar) heeft verzekerd in de prille jeugd. Dat klopt niet.

K. S.

¹⁾ Volgende week, als 't slot van zijn brief ter sprake komt, K. S.

„Het binnengesmokkelde „omdat“

Onze briefschrijver vervolgt:

„U zegt in Uw driestar „Izabel en de Here God“ in hetzelfde nummer, dat het sac. niet zegt: „Gij bezit al Gods weldaden“, maar alleen: „Gij zult al Gods weldaden bezitten, indien *gij* gelooft.“ Wanneer nu echter het sac. tot de gebruiker zegt: „Gij zult al Gods weldaden bezitten, indien *gij* gelooft“, en die gebruiker is een gelovige, dan zegt het sac. tot hem: „Gij zult al Gods weldaden bezitten, omdat *gij* gelooft, en een deel van die weldaden bezit ge nu reeds, want het geloof is ook Gods gave, ja, in beginsel bezit ge nu reeds al Gods weldaden, want het werk dat Hij begonnen is, zal Hij ook voleindigen.“

Tot zoover het citaat. Schrijver vergist zich:

a) Zie het hierboven gezegde.
b) Het sacrament zegt vandaag geen haar minder of meer dan gister; en over 30 jaar geen woord meer dan toen het kindje gedoopt werd.
c) Een afleiding uit Gods Woord is wat anders dan de directe inhoud van Gods Woord zelf; een „practisch“ syllogisme (zie daarover in mijn Catechismusverklaring, I, II) is wat anders dan een belofte Gods, die immers zelve één van de leden is, waaruit het practisch syllogisme opgebouwd wordt.

d) Inzender smokkelt datgene wat hij bewijzen wil, al vast in zijn gronden voor het bewijs binnen. Hij moet bewijzen, dat het sacrament verzekert, dat ik die en die verandering in mijn leven ondergaan heb. Maar hij laat het sacrament al vast tot een deel van zijn ontvangers zeggen, dat die en die verandering ingetreden is.

e) De catechismus zegt: het Woord verzekert: dit en dat geschiedt „zoo dikwijls *gij* de belofte met een waar geloof aanneemt“; en het sacrament zet een streep onder die belofte. Maar inzender verandert „zoo dikwijls als“ (onderdeel van de belofteformule) in „omdat“ (onderdeel van een biografische situatietekening). Dat „omdat“ heeft hij binnengesmokkeld. Het sacrament zegt veel goeds van God; en praat niet over den gelovige, tenzij dan, dat het aan hem wat toezeigt, hem den gelovige. B.v. blijvend geloof. Versterkt geloof. Volharding in het geloof. Een hoornstoot van Gods klare eedzwering moet niet worden omgetooverd in een kettingredeneering. K. S.

„Gelijke inhoud: Simultaan

Inzender vervolgt:

„U zegt in Uw driestar „Begin maar weer van voren af aan“ in de Ref. van 5/8, dat het sac. niet de één verzekeren kan, dat hij inwendige genade bezit en de ander niet. U acht het onmogelijk, dat het sac. bij de één dit, bij de ander dat inhoudt. Anders zou ook dezelfde preek de één wat anders kunnen zeggen dan de ander. Maar dat doet die preek toch ook? Volgens antw. 84 Catech. zegt de preek tot een gelovige, dat zijn zonden hem vergeven zijn, en tot een ongelovige, dat de toorn Gods op hem ligt, zolang hij zich niet bekeert.“

Tot zoover schrijver. Hij vergist zich. Want:

a) De preek zegt tot iedereen hetzelfde. God laat ons niet toe, Zondag twee preekjes te houden: eerst een voor afdeling A, dan een voor afdeling B. Hij wil zijn volk niet door de beelden als boeken der leken onderwezen hebben. Ook niet door preekboeken, die beelden van kwa- de of goede „leken“ zijn.

b) Zoo kan de preek doen, omdat zij zich niet inlaat met biografische aanteekeningen betreffende de personen van de hoorders.

c) In de prediking is het dan ook: eerst ontbinden, daarna binden; in de kerkelijke tucht: eerst binden, daarna ontbinden (Urstinus).

d) De preek richt zich dus tot allen (dezelfden, of de van hen verschillende), de tucht tot dezelfde (Urstinus); want in de preek worden geloovigen, hypocrieten, en ongelovigen aangesproken in de publieke annuntiatie; in de tucht worden diegenen die zich ongelovigen hebben getoond aangesproken ter binding, en als ZIJ zich beteren weer ter ontbinding.

e) De ééne preek zegt dus altijd hetzelfde („zoo dikwijls *gij*“, etc..... plus: wat daarnaast te zeggen is).

f) En het sacrament, dat onder die belofte van de preek een streep zet, verklaart dus ook altijd hetzelfde. Waarom dan ook de formule voor allemaal bij ieder sacrament dezelfde is.

K. S.

„Op conditie“

Onze belangstellende lezer vervolgt:

„In dezelfde driestar zegt U, dat, indien het sac. niet iedere ontvanger verzekert, dat hij inw. genade bezit, de kinderen nog niet weten, wat ze aan hun doop hebben. De kinderen weten echter heel goed, dat die doop hun verkondigt, dat de genade hun met gezag aangeboden wordt op conditie van geloof. Zoodra ze tot geloof komen en dus aan de conditie beantwoorden, maken ze door hun geloof hun doop tot een verzekering, dat ze inw. genade bezitten.“

Tot zooverre inzender. Hij vergist zich ditmaal zó erg, dat ik goede hoop krijg, dat hij nu heilzaam schrikken zal van eigen consequenties.

Hij zegt immers: zoodra die kinderen dit en dat beleefd hebben, „maken“ (!) ze door hun geloof hun doop tot (!) een verzekering. Daar ligt het subjectivisme, dat zijn synode hem heeft opgedrongen met haar ongereformeerde redeneeringen, heelemaal bloot, IK maak door MIJN inwendige (en uitwendige) verandering Gods Woord tot iets anders? IK maak Gods Woord? IK voeg aan ZIJN uitspraak iets toe, dat er eerst niet in lag opgesloten? Foel, laat ons van dergelijke monstrueuse consequenties zóó schrikken, dat we dadelijk het roer wenden. En laat inzender aan den kerkeraad berichten, dat hij zich niet langer door hem zal laten afscheuren van zijn broeders, voor wie die kerkeraad zoo dom was den kansel te sluiten, hem daarmee makende tot sectekansel. Zou het subject, dat hoort, Gods Woord veranderen? Maar Gods Woord verandert het subject.

We zijn nog niet geheel gered met den ons gezonden brief. Volgende week het slot, hopen we.

K. S.

„Mistekening

We hebben reeds een en ander opgemerkt, om en de loochening der identiteit van „hoer“ en „stad“ (in Charles' exegese van Openb. 17) en de verwonderlijke argumentatie vóór deze loochening — gelijk dr H. N. Ridderbos ze aandurfde — te weerspreken.

Nu nog een laatste element, dat uit zijn artikel de aandacht vraagt. Zijn eigen loochening van de identiteit van „hoer“ en „stad“ kan onze opponent niet langer op rekening van Charles schuiven. Toch poogt hij nog in zóó verre ze te dekken, dat hij zegt: in Charles' ontleding van de trekken van het apocalyptisch beeld onderscheidt deze het „hoer“-beeld van het „stad“-beeld.

Maar wie ontkende dit?

Het beeld van „eten“ is met het beeld van „verbran-

den“ ook niet identiek. In één en het zelfde portret is het beeld van den neus ook niet identiek met dat van den mond. Maar dat neemt niet weg, dat beide, neus en mond, behooren tot denzelfden persoon. En zoo behooren het ondergaan van de handeling van „eten“ en het ondergaan van die van „verbranden“ tot dezelfde figuur: de hoer, die stad, die stad, die hoer is. Een scheiding der subjecten is in strijd met Charles.

Charles verwijst voor het motief van Openb. 17:16 naar Ezechiel 23:25-29. Hij zegt, dat alles wat daar gezegd wordt is gesproken met het oog op Jeruzalem; den éénen keer wordt die heilige stad, die heilige (!) tempelstad, die priesterlijke (!) stad, voorgesteld als een vrouw, die in deplorabelen toestand wordt achtergelaten, den anderen keer als een „city“, die in vlammen opgaat. Het beeld van het „verbranden“ ziet Charles dan als betrekking hebbende alleen op de stad, die evenwel door die vrouw wordt vertegenwoordigd, of voorgesteld. En daarna merkt Charles op, dat de dood-door-verbranding niet de straf van „de hoer“ was, tenzij ze een priesterdochter was: Lev. 21:9.

Nu hebben we reeds opgemerkt, dat naar ander — ook naar onze — meening zelfs in Lev. 21:9 geen sprake is van „dood-door-verbranding“ (death by fire). De verbranding was o.i. een supplement bij het reeds voltrokken doodvonnis.

Maar dit verschil van meening houdt ons niet op. Wat wij in die paar losse zinnestjes in onze Perschoon naar aanleiding van ds D. K. Wielenga's artikel opmerkten, was, dat Charles wel degelijk elementen opneemt die ontleend zijn aan het O.T.isch gegeven van een vrouw, die ontworpen werd aan haar door het verbond met Jahwe bepaalde roeping — de valse kerk dus. En dit houden we vol, omdat Charles „hoer“ en „stad“ als object der strafhandelingen identiek verklaart. En dit wel degelijk in onderscheiding van dr H. N. R.

Charles ziet de trekken van het beeld van Jeruzalem ondergaan opgenomen in de schildering van het verderf van Rome. Z.i. is het mysterie van de groote hoer geïnterpreteerd in 17:18 (p. 66). Zie zijn aanteekening bij 11:8 (vgl. p. 75). Het visioen van 17:16 slaat volgens hem op den Antichrist naar het beeld van keizer Nero (428). En dus is het Beest van Op. 17:8 voorzien van een naam, die een parodie is van den goddelijken naam (429). En in een excuus op hoofdstuk 17 zegt Charles, dat de antichrist een collectieve naam is voor de valse leersaars, die uit den boezem der kerk zijn uitgegaan als bedriegelijke geesten (p. 79). Zijn origine is dan ook „religieus“ (79). Dat element is dan ook z.i. bepalend voor den heidenschen antichrist, die aan de „imperial priesthood“ zich laat herkennen (80). Wel heeft in Openb. 17 de „mythe“ een politieke betekenis (volgens Charles), in onderscheiding van 2 Thess. 2:1-12, waar ze een religieuze heeft. Die religieuze betekenis van 2 Thess. 2 vs 1-12 speelt evenwel naar Charles' meening ook nog een rol in 13:11-17; maar dan is bedoeld op de priesterschap, die een keizercultus begeleidt: deels religieuze, deels politieke bedoelingen hebbende (79, 80). Maar in dit alles ziet Charles concreetisering van den „valsechen profeet“, ook zelf als „Bart“ aangeduid, en ontleend aan joodsche toekomstverwachtingen (82). In al die trekken ziet Charles joodsche, en dus aan het O.T. herinnerende grondgedachten uitgewerkt. Zóó sterk, dat z.i. de tekening van den antichrist als verschijpende in Jeruzalem tenslotte te zien is als identiek met de conceptie in hoofdstuk 13 en 17 (83).

Charles meent dan ook, dat de valse profeet oorspronkelijk gedacht is als joodsch, of christelijk antichrist. M.a.w. als apostaat, afvallige (I, 342). Dat wordt nog eens aangedikt als Charles komt te spreken over „het teken aan hun rechterhand“ (I, 343); hetgeen ook aan een joodsch gebruik herinnert, z.i. Zeer sterk houdt de kwestie, joodsche dan wel niet-joodsche antichrist, religieuze dan wel politieke betekenis van hem, Charles bezig ook in ander verband, b.v. bij de exegese van 11:7 (I, 285). Vandaar ook, dat de trekken van Jeruzalem te herkennen zijn in het beeld van Rome, de „hoer“-stad, 286. Hetgeen dan weer van invloed is op het feit, dat Jeruzalem heet Sodom en Egypte, 11:8; vgl. Jes. 1:9, 10; Rom. 9:29; Jes. 3:9; Ez. 16:46, 48, 49. (Ch. I, 287/8). Later nog iets.

K. S.

„Proceskosten studentencorps

Weer goede berichten: ik ontving per giro: van C. A. v. O. te W. f 10.—; K. B. te L. f 2.—; mevr. J. H.-B. te A. f 2.50; mej. J. A. M. te A. f 2.50; „N. N.“ (58) te U. f 2.50; H. S. te R. f 2.—; C. v. B. te De B. f 1.—; N. N. te H. (biljet nr 12) f 2.—; W. J. S. te B. f 2.50; J. G. V. te G. f 5.—; H. J. te G. f 2.50; G. B. S. te G. f 5.—; M. G. G. te S. f 1.—; Geref. kerk van S. (corr.-adres te U.) f 25.05; Mr H. D. v. W. te 's G. f 2.50; N. N. te S. (biljet nr 54) f 3.50.

Een mooi lijstje: samen f 71.55.

Eindstand verleden week was (voor de 2e reeks): f 143.25. Aanwinst volgens dit nummer f 71.55.

Stand voor de tweede reeks op Zaterdagmorgen dus f 214.80. We zetten een blijmoedig gezicht, en zijn nog niet verlegen als we verklaren, nog steeds bereid te zijn. Op het biljet aanteekenen a.v.p.: proceskosten studentencorps.

Giro 127278 van uw dienaar: K. SCHILDER.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

„Vereer den Heere van de eerstelingen al uwer inkomsten“. Spr. 3:9b.

Hier is een woord des Heeren, van den trouwen God des Verbonds, van onzen God tot elk van Zijn kinderen, dat inkomsten heeft; tot den vader van het huis, die voor zijn gezin heeft te zorgen; tot de zoons of dochters des huizes die al wat verdienen, waarover ze, met goedvinden hunner ouders, zelf de beschikking

hebben; gedochte handen! heel wat de; en g leeft, of

Den is maand, c len op v het ooge gezien: zoo goed en op de Elken

En zo aan het voor van belasting nier; vo de huur

Maar : Natuu dat telle allén be

Hij is je inkom veel mo woord, e „Denk voor Mij ge daar hard we dat is lo en aan I kunnen vraag, J gen, het moogt g zien“

En ho Zijn dien arbeid is Dat ze met nog oogst en Maar dit leven, er deeling i minder i minst, eeren.

Dus d voor den betaalt barmhar Die pe weg voo geve de het min Heere la „Vereer Meenen Israël? om te bl Dat i meer!

Maar te leven en een d geen f f 4000,— Heere f

Of dal Wij móg we ande

Dat is en de hi ting eer „Neen Den v

Amice f Toen de bank want in een klein boren, e verschill De dom vrijzinn kerk kw te zegg wou, we nog wal wens oc zeer ban dan we zeggen In on Men nar dit opzi